

376

Besluit van 25 juni 1993, houdende wijziging van het Uitvoeringsbesluit W.W.O., het Uitvoeringsbesluit W.H.B.O. en het Uitvoeringsbesluit O.U., met betrekking tot de bepalingen inzake het afstudeerfonds

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen van 7 september 1992, nr. 92040793/4673, directie Wetgeving en Juridische Zaken, gedaan mede namens Onze Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij;

Gelet op artikel 38 van de Wet op het wetenschappelijk onderwijs, artikel 43a van de Wet op het hoger beroepsonderwijs en artikel 19a, tweede lid, van de Wet op de Open Universiteit;

Gezien het advies van de Onderwijsraad (advies van 3 april 1992, nr. OR 92000021/T/vL/AK);

De Raad van State gehoord (advies van 18 november 1992, nr. W05.92.0418);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen van 23 juni 1993, nr. 93044627/4673, directie Wetgeving en Juridische Zaken, uitgebracht mede namens Onze Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Uitvoeringsbesluit W.W.O.¹ wordt als volgt gewijzigd:

A

In het opschrift van hoofdstuk Va wordt «auditor» vervangen door: studenten en auditoren.

B

In artikel 31a worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het opschrift wordt «auditor» vervangen door: studenten en auditoren.

2. Het eerste lid komt te luiden:

1. De omstandigheden waaronder voorzieningen als bedoeld in artikel

38 van de wet worden getroffen ter financiële ondersteuning van een auditor onderscheidenlijk een student, zijn de in het tweede lid genoemde omstandigheden, voor zover zij er naar het oordeel van het college van bestuur toe hebben geleid dat betrokkene redelijkerwijze niet in staat is geweest het doctoraal examen af te leggen binnen de toegestane inschrijvingsduur als student onderscheidenlijk binnen de periode van 5 jaar, bedoeld in artikel 17a, tweede lid, van de Wet op de studiefinanciering, eventueel vermeerderd met een verlenging op grond van artikel 17a, derde lid, van die wet.

3. In het tweede lid, onderdeel e, vervalt aan het slot het woord «en».

4. In het tweede lid, onderdeel f, wordt de punt vervangen door een komma en wordt achter de komma het woord «en» geplaatst.

5. Aan het tweede lid wordt een nieuw onderdeel toegevoegd, luidende:

g. het lidmaatschap van het bestuur van een studentenorganisatie van enige omvang met volledige rechtsbevoegdheid, dan wel van een vergelijkbare organisatie van enige omvang, bij wie de behartiging van het algemeen maatschappelijk belang op de voorgrond staat en die daartoe daadwerkelijk activiteiten ontplooit.

6. Toegevoegd wordt een vierde lid, luidende:

4. Het college van bestuur kan voor de toepassing van het tweede lid, onderdeel g, nadere regels vaststellen omtrent het aantal bestuursleden dat ten hoogste per organisatie per studiejaar voor ondersteuning in aanmerking komt, zomede omtrent welke bestuursfuncties grond zijn voor ondersteuning.

C

In de inhoudsopgave wordt in het opschrift van hoofdstuk Va en van artikel 31a «auditor» vervangen door: studenten en auditoren.

ARTIKEL II

Het Uitvoeringsbesluit W.H.B.O.² wordt als volgt gewijzigd:

A

In het opschrift van hoofdstuk B, afdeling 3a, wordt «auditor» vervangen door: studenten en auditoren.

B

In artikel B.25a worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het opschrift wordt «auditor» vervangen door: studenten en auditoren.

2. Het eerste lid komt te luiden:

1. De omstandigheden waaronder voorzieningen als bedoeld in artikel 43a van de wet worden getroffen ter financiële ondersteuning van een auditor onderscheidenlijk een student, zijn de in het tweede lid genoemde omstandigheden, voor zover zij er naar het oordeel van het bevoegd gezag toe hebben geleid dat betrokkene redelijkerwijze niet in staat is geweest het afsluitend examen af te leggen binnen de toegestane inschrijvingsduur als student onderscheidenlijk binnen de periode van 5 jaar, bedoeld in artikel 17a, tweede lid, van de Wet op de studiefinanciering, eventueel vermeerderd met een verlenging op grond van artikel 17a, derde lid, van die wet.

3. In het tweede lid, onderdeel e, vervalt aan het slot het woord «en».

4. In het tweede lid, onderdeel f, wordt de punt vervangen door een

komma en wordt achter de komma het woord «en» geplaatst.

5. Aan het tweede lid wordt een nieuw onderdeel toegevoegd, luidende:

g. het lidmaatschap van het bestuur van een studentenorganisatie van enige omvang met volledige rechtsbevoegdheid, dan wel van een vergelijkbare organisatie van enige omvang, bij wie de behartiging van het algemeen maatschappelijk belang op de voorgrond staat en die daartoe daadwerkelijk activiteiten ontplooit.

6. Toegevoegd wordt een vierde lid, luidende:

4. Het bevoegd gezag kan voor de toepassing van het tweede lid, onderdeel g, nadere regels vaststellen omtrent het aantal bestuursleden dat ten hoogste per organisatie per studiejaar voor ondersteuning in aanmerking komt, zomede omtrent welke bestuursfuncties grond zijn voor ondersteuning.

C

In de inhoudsopgave wordt in het opschrift van hoofdstuk B, afdeling 3a, en van artikel B.25a «auditor» vervangen door: studenten en auditoren.

ARTIKEL III

Artikel 3I van het Uitvoeringsbesluit O.U.³ wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid, onderdeel e, vervalt aan het slot het woord «en».

2. In het tweede lid, onderdeel f, wordt de punt vervangen door een komma en wordt achter de komma het woord «en» geplaatst.

3. Aan het tweede lid wordt een nieuw onderdeel toegevoegd, luidende:

g. het lidmaatschap van het bestuur van een studentenorganisatie van enige omvang met volledige rechtsbevoegdheid, dan wel van een vergelijkbare organisatie van enige omvang, bij wie de behartiging van het algemeen maatschappelijk belang op de voorgrond staat en die daartoe daadwerkelijk activiteiten ontplooit.

4. Toegevoegd wordt een vierde lid, luidende:

4. Het college van bestuur kan voor de toepassing van het tweede lid, onderdeel g, nadere regels vaststellen omtrent het aantal bestuursleden dat ten hoogste per organisatie per studiejaar voor ondersteuning in aanmerking komt, zomede omtrent welke bestuursfuncties grond zijn voor ondersteuning.

ARTIKEL IV

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Het koninklijk besluit kan bepalen dat dit besluit terugwerkt tot en met 1 augustus 1992 voor het hoger beroepsonderwijs en tot en met 1 september 1992 voor het wetenschappelijk onderwijs en de Open Universiteit. Het koninklijk besluit wordt niet genomen voordat dertig dagen zijn verstreken nadat het onderhavige besluit is voorgelegd aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, en evenmin indien binnen die termijn door of namens de kamer of door ten minste een vijfde van het grondwettelijk aantal leden van die kamer de wens te kennen wordt gegeven dat de maatregelen van dit besluit bij wet wordt geregeld.

¹ Stb. 1986, 472, laatstelijk gewijzigd bij koninklijk besluit van 4 september 1991, Stb. 464

² Stb. 1989, 397, laatstelijk gewijzigd bij koninklijk besluit van 4 september 1991, Stb. 464

³ Stb. 1987, 610, laatstelijk gewijzigd bij koninklijk besluit van 4 september 1991, Stb. 464

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen
Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 10 augustus 1993, nr. 150

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 25 juni 1993

Beatrix

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
J. M. M. Ritzen

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij a.i.,
B. de Vries

Uitgegeven de *tweëntwintigste* juli 1993

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

NOTA VAN TOELICHTING

1. Algemene toelichting

In dit besluit wordt de regeling inzake financiële ondersteuning van auditoren, zoals neergelegd in de artikelen 31a van het Uitvoeringsbesluit W.W.O. (U.W.W.O.; Stb. 1986, 472), B.25a van het Uitvoeringsbesluit W.H.B.O. (U.W.H.B.O.; Stb. 1989, 397) en 3l van het Uitvoeringsbesluit O.U. (U.O.U.; Stb. 1987, 610), gewijzigd. Deze wijzigingen vloeien voort uit de Wet van 29 mei 1991, houdende wijziging van de Wet op de studiefinanciering ertoe strekkend om in het hoger onderwijs na de cursusduur + 1 jaar de studiefinanciering nog 2 jaren te verstrekken in de vorm van lening (Heroriëntering studiefinanciering I; Stb. 1991, 281) en uit toezeggingen die bij de behandeling van het wetsvoorstel Heroriëntering studiefinanciering I (Kamerstukken II, 1990/91, 21 889) in de Tweede Kamer door de Minister van Onderwijs en Wetenschappen zijn gedaan.

In de Wet van 29 mei 1991, Stb. 281, is de zogenaamde «c + 1 + 2-maatregel» ingevoerd, inhoudende dat de studiefinanciering in het hoger onderwijs na de cursusduur + 1 jaar, nog 2 jaren wordt verstrekt in de vorm van een rentedragende lening. Door deze maatregel wordt de druk op studenten om binnen vijf jaren de studie in het hoger onderwijs te voltooien, vergroot. Dit leidt er enerzijds toe dat aan de programmering van het onderwijs door de instellingen hogere eisen moeten worden gesteld. De afspraken omtrent studieduurverkorting in de hoofdlijnenakkoorden met de universiteiten en hogescholen bieden daartoe het benodigde kader.

Anderzijds vormt dit gegeven het uitgangspunt bij de aanscherping van de condities in de sfeer van de studiefinanciering. Daarbij werd in het mondelinge debat in de Tweede Kamer gewezen op de positie van studenten die wegens bijzondere omstandigheden noodgedwongen de studie niet binnen de gestelde termijnen kunnen voltooien. In het licht van bovenstaande overwegingen moeten de in dit besluit voorgestelde wijzigingen in de systematiek van financiële ondersteuning van auditoren worden gezien.

Ten eerste wordt in dit besluit een criterium toegevoegd aan de reeds bestaande criteria, op grond waarvan auditoren recht hebben op financiële ondersteuning uit het afstudeerfonds. Op grond van artikel 38 van de Wet op het wetenschappelijk onderwijs (Stb. 1986, 414), artikel 43a van de Wet op het hoger beroepsonderwijs (Stb. 1986, 289) en artikel 19a van de Wet op de Open Universiteit (1984, 573) moeten instellingen voor hoger onderwijs in bepaalde omstandigheden financiële ondersteuning verlenen aan bij de eigen instelling ingeschreven auditoren. Blijkens de artikelen 31a van het U.W.W.O., B.25a van het U.W.H.B.O. en artikel 3l van het U.O.U., gaat het om de volgende omstandigheden:

1. ziekte van de betrokkene,
2. lichamelijke, zintuiglijke of andere functiestoornis,
3. zwangerschap van betrokkene,
4. bijzondere familie-omstandigheden,
5. activiteiten in het kader van het bestuur en de organisatie van de instelling, zoals lidmaatschap van de universiteitsraad, medezeggenschapsraad of bestuursraad,
6. andere door het instellingsbestuur aan te geven activiteiten, waarbij een bijdrage wordt gegeven aan de infrastructuur van de instelling, maar die niet tot de voorgaande categorie behoren.

In het onderhavige besluit wordt daaraan toegevoegd het lidmaatschap van het bestuur van een studentenvereniging van enige omvang met

volledige rechtsbevoegdheid, dan wel van een vergelijkbare organisatie van enige omvang, bij wie de behartiging van het algemeen maatschappelijk belang op de voorgrond staat en die daartoe daadwerkelijk activiteiten ontplooit.

In de nota van toelichting bij het Besluit van 3 juli 1990 (Stb. 408), waarbij de criteria voor financiële ondersteuning van auditoren in het U.W.W.O., het U.W.H.B.O. en het U.O.U. werden opgenomen, wordt ten aanzien van de onder punt 6 genoemde categorie uiteengezet dat daar onder meer wordt bedoeld op het lidmaatschap van het bestuur van een studentenvereniging van enige omvang. Onder de bestaande regeling is het derhalve reeds mogelijk dat instellingen aan bestuursleden van studentenverenigingen een uitkering uit het afstudeerfonds verstrekken, maar er is in een dergelijk geval geen sprake van een recht op financiële ondersteuning voor de auditor. Het is namelijk uitdrukkelijk aan de instellingsbesturen overgelaten om de onder punt 6 genoemde categorie omstandigheden nader in te vullen. Als gevolg daarvan zal het in de huidige situatie kunnen voorkomen dat het bestuurslidmaatschap van een studentenvereniging van enige omvang aan de ene instelling wél grond voor een uitkering uit het afstudeerfonds is, maar aan de andere instelling niet.

Tijdens de mondelinge behandeling van het wetsvoorstel Heroriëtering studiefinanciering I is er door de Tweede Kamer op aangedrongen dat zeker gesteld zou worden dat auditoren, die als gevolg van het bestuurslidmaatschap van een studentenvereniging van enige omvang of een vergelijkbare maatschappelijke organisatie studievertraging hebben opgelopen, in aanmerking komen voor ondersteuning uit het afstudeerfonds. De eerste ondergetekende heeft toegezegd hiervoor zorg te zullen dragen, door middel van aanpassing van de desbetreffende bepalingen in de Uitvoeringsbesluiten. Het onderhavige besluit geeft uitvoering aan die toezegging.

Het nieuwe criterium is in eerste instantie ontleend aan artikel 2, onderdeel f, van de Richtlijn verlenging inschrijvingsduur opleidingen van de tweede fase hoger onderwijs (Stcrt. 1988, 145). De introductie van dit criterium in de desbetreffende bepalingen van de uitvoeringsbesluiten gaat gepaard met de toekenning van de bevoegdheid aan de instellingsbesturen in de onderscheiden auditorenregelingen nadere regels te stellen omtrent het aantal bestuursleden dat ten hoogste per organisatie per studiejaar voor ondersteuning in aanmerking kan komen en welke bestuursfuncties grond zijn voor een aanspraak op ondersteuning. Daarmee wordt gevolg gegeven aan de aanbeveling van de Raad van State, die heeft gewezen op het gevaar dat het aantal studerenden dat een geslaagd beroep kan doen op ondersteuning wegens het zitting hebben in het bestuur van een studentenorganisatie toe kan nemen als gevolg van uitbreiding van het aantal bestuursfuncties, dan wel wisselingen daarin.

Gegeven het verzoek van de Tweede Kamer is aan het criterium de formulering «dan wel van een vergelijkbare organisatie (...) bij wie de behartiging van het algemeen maatschappelijk belang op de voorgrond staat (...)» toegevoegd. Hiermee wordt tot uitdrukking gebracht dat participatie van studenten in de maatschappelijke infrastructuur van betekenis is. Tijdens het mondelinge debat werden de politieke jongerenorganisaties als voorbeeld genoemd. Andere voorbeelden zijn de stichting *Ars Aequi*, die een landelijk juridisch studententijdschrift uitgeeft, en *Integrand*, een landelijk opererende, commerciële organisatie met plaatselijke steunpunten, dat zich ten doel stelt te bemiddelen tussen studenten en het bedrijfsleven voor stageplaatsen en werkplekken. De formulering biedt evenwel ruimte om daarnaast ook andere organisaties

in deze categorie op te nemen. Gelet op de decentrale vormgeving van de financiële ondersteuning van auditoren dient aan de instellingen een eigen verantwoordelijkheid te worden gelaten bij de nadere invulling. In dit verband wordt er op gewezen dat de formulering is aangepast naar aanleiding van het advies van de Raad van State, die van oordeel was dat de aanvankelijk gekozen formulering «vergelijkbare organisaties van maatschappelijk belang» te weinig concreet was. De ondergetekenden hebben de door de Raad aangereikte formulering graag overgenomen, omdat het – onder meer – aan artikel 6 van de Wet op de vennootschapsbelasting ontleende criterium in de rechtspraak van de belastingrechter is afgebakend en aldus goede steun kan bieden aan de instellingsbesturen. Wel tekenen zij hierbij aan dat een duidelijk verschil blijft bestaan tussen het fiscale begrip en de afbakening die in dit besluit is aangebracht. In dit besluit gaat het in de eerste plaats om een aanzienlijk enger begrip, omdat immers is bepaald dat belanghebbenden bestuurders van met studentenorganisaties vergelijkbare organisaties zijn. Dit betekent dat het gaat om organisaties die grotendeels of voor een belangrijk gedeelte door studerende in stand worden gehouden of bestuurd, dan wel ten behoeve van studerende of hun leeftijdsgenoten werkzaam zijn. Anderzijds is het hier gebezigde begrip weer ruimer dan in bij voorbeeld artikel 6 van de Wet op de vennootschapsbelasting, omdat alhier, anders dan bij de fiscale wetgeving, minder doorslaggevend is of een organisatie daadwerkelijk meer winst maakt dan ingevolge de uitvoeringswetgeving van de bedoelde fiscale wetgeving met het oog op de ontheffingsregeling toelaatbaar wordt geacht. Niettemin kan een instellingsbestuur zich naar aanleiding van een concreet verzoek van een bestuurder om ondersteuning primair oriënteren op het gegeven dat aan de desbetreffende organisatie al dan niet vrijstelling is verleend van de heffing van vennootschapsbelasting.

Ook met betrekking tot deze organisaties geldt voor de instellingsbesturen de bevoegdheid om nadere regels te stellen ten aanzien van het aantal en aard van de bestuursfuncties waarvoor ondersteuning beschikbaar wordt gesteld.

Ten tweede worden in het onderhavige besluit de bepalingen inzake het afstudeerfonds in het U.W.W.O. en het U.W.H.B.O. gewijzigd als gevolg van de artikelen III en IV van de Wet van 29 mei 1991 (Heroriëntering studiefinanciering I). In die wet is de werkingssfeer van het afstudeerfonds voor het w.o. en het h.b.o. uitgebreid. Niet alleen auditoren, maar ook een bepaalde categorie studenten kan voortaan een beroep op het afstudeerfonds doen.

Het gaat om studenten die hun recht op een gemengde toelage gedurende een periode van 5 jaar plus eventuele verlengingen op grond van artikel 17a, tweede en derde lid, van de Wet op de studiefinanciering (Stb. 1991, 112) hebben verbruikt en nog slechts recht hebben op studiefinanciering in de vorm van een rentedragende lening. Als voorwaarde geldt dat er sprake moet zijn van bijzondere omstandigheden op grond waarvan de student er niet in is geslaagd om binnen de vijfjarige periode zijn studie met goed gevolg af te ronden. Het vorenstaande is verwerkt in artikel 31a, eerste lid, van het U.W.W.O. en artikel B.25a, eerste lid, van het U.W.H.B.O.

Doordat de voorziening in de toekomst ook kan worden benut door studenten is het in letterlijke zin niet juist de ingeburgerde term «auditorfonds» nog langer te gebruiken. Ondergetekenden zullen om die reden in het vervolg het begrip «afstudeerfonds» bezigen. Dit geeft op een goede manier uitdrukking aan de doelstelling waarvoor de financiële ondersteuning wordt verleend.

2. Adviezen

Over het ontwerp van dit besluit is door de Onderwijsraad advies uitgebracht (advies van 3 april 1992, OR 92000021/T/vL/AK). Daarnaast zijn ten aanzien van dit besluit de commentaren ontvangen van de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU), de Landelijke Studenten Vakbond (LSVB), het Interuniversitair studenten overleg (ISO), de Landelijke kamer van verenigingen (LKV), de Nederlandse studenten sportstichting (NSSS) en van het college van bestuur van de Landbouwwuniversiteit Wageningen. Verder is het ontwerp van dit besluit onderwerp van overleg in de studentenkamer geweest. De HBO-Raad (brief van 24 februari 1992, BS.64.WG/92.702) heeft met het besluit ingestemd.

Het advies van de Onderwijsraad is positief van aard. Wel heeft de Raad een tweetal kanttekeningen bij de uitwerking van het nieuwe criterium voor auditorensteun.

Allereerst merkt de Raad op dat de instellingen expliciet de bevoegdheid zouden moeten hebben om een plaatselijke invulling te kunnen geven aan het criterium voor financiële ondersteuning dat thans aan de reeds bestaande criteria wordt toegevoegd. Daartoe zou aan het nieuwe criterium moeten worden toegevoegd dat het college van bestuur c.q. het bevoegd gezag ter zake nadere regels kan stellen. De VSNU en het college van bestuur van de Landbouwwuniversiteit Wageningen vragen in hun commentaar eveneens om een toevoeging van deze strekking.

De LSVB is daarentegen tegenstander van het opnemen van de bevoegdheid nadere regels te stellen. Reden hiervoor is dat de VSNU in haar commentaar aangeeft van mening te zijn dat de auditorenregeling niet bedoeld is om compensatie te bieden voor bestuursactiviteiten van studenten in organisaties die niet aan de universiteiten zijn gerelateerd. De LSVB vreest in het licht van het bovenstaande dat de instellingsbesturen hun regelbevoegdheid zullen gebruiken voor een enge interpretatie van het criterium «vergelijkbare organisaties van maatschappelijk belang».

Ondergetekenden merken hierover het volgende op. De artikelen 38, derde lid, van de Wet op het wetenschappelijk onderwijs (Stb. 1986, 414), artikel 19a, derde lid, van de Wet op de Open Universiteit (Stb. 1984, 573) en artikel 43a, derde lid, van de Wet op het hoger beroeps-onderwijs (Stb. 1986, 289), bepalen dat het college van bestuur onderscheidenlijk het bevoegd gezag een regeling moet vaststellen met betrekking tot het treffen van voorzieningen ter financiële ondersteuning van auditoren. In die regeling zal het bestuur onder meer moeten aangeven hoe de criteria voor ondersteuning, zoals geformuleerd in de «auditoren-amvb», door hen worden toegepast. In dat kader zullen zij invulling geven aan die criteria, voor zover deze nadere invulling behoeven. Zo zullen de besturen ook met betrekking tot het nieuwe criterium in de regeling kunnen aangeven wat zij verstaan onder «een vergelijkbare organisatie van enige omvang, bij wie de behartiging van het algemeen maatschappelijk belang op de voorgrond staat en die daartoe daadwerkelijk activiteiten ontplooit», daarbij rechtdoend aan de plaatselijke omstandigheden. Overigens zullen de besturen bij hun interpretatie rekening moeten houden met de bedoeling van het criterium, zoals deze blijkt uit de nota van toelichting en de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel Heroriëntering studiefinanciering I. Gezien het voorgaande is ondergetekende van mening dat het niet noodzakelijk is een bevoegdheid tot het stellen van nadere regels in het onderhavige besluit op te nemen.

Aan het voorgaande doet niet af dat de instellingsbesturen de bevoegdheid is toegekend nadere regels te stellen omtrent het aantal

bestuursleden dat ten hoogste per organisatie per studiejaar voor ondersteuning in aanmerking kan komen en welke bestuursfuncties grond zijn voor een aanspraak op ondersteuning.

De tweede opmerking van de Onderwijsraad betreft het getalscriterium «tenminste 100 leden». Naar het oordeel van de Raad is dit criterium arbitrair en bovendien is het belang van een studentenorganisatie niet af te meten aan zijn omvang. Commentaar van gelijke strekking is afkomstig van de VSNU, ISO, LKVV en LSVB. De LSVB voegt daar nog aan toe dat met name landelijke studentenorganisaties een federatieve structuur hebben. De federatieve verenigingen zijn vaak kleiner dan 100 leden. Zij zouden door het getalscriterium – ten onrechte – buiten de boot vallen.

Ondergetekenden komen aan bovengenoemde bezwaren tegemoet door het criterium «ten minste 100 leden» te vervangen door «van enige omvang». Het wordt aan de instellingen overgelaten om hieraan invulling te geven.

De redactionele opmerkingen van de Onderwijsraad zijn overgenomen.

De LSVB merkt in haar commentaar voorts op dat in het nieuwe criterium uitsluitend wordt gesproken over verenigingen terwijl er ook organisaties met vergelijkbare doelstellingen zijn die een andere rechtsvorm hebben. Ook de NSSS maakt deze opmerking.

Ondergetekenden komen aan deze opmerking tegemoet door de term studentenvereniging te vervangen door studentenorganisatie.

Verder is de LSVB van mening dat onduidelijk is wat de relatie van de voorgestelde maatregel is met het half jaar extra studiefinanciering waarop studenten aan de technische universiteiten op grond van een convenant aanspraak kunnen maken. Ook vraagt de LSVB naar de relatie ten opzichte van andere, door instellingen aan studenten ter beschikking gestelde financiële steun.

Eventuele andere uitkeringen die aan studenten worden verstrekt, staan formeel los van aanspraken op het afstudeerfonds. Hooguit kunnen dergelijke uitkeringen de hoogte van de tegemoetkoming uit het fonds beïnvloeden. Voorts merken ondergetekenden op dat het ter beoordeling van de student zelf is op welk moment hij een beroep doet op het afstudeerfonds. In de onderhavige regeling is slechts geformuleerd op welk moment en onder welke condities een aanspraak op het fonds ontstaat.

De LSVB heeft voorts in een brief naar aanleiding van de behandeling van het ontwerp van dit besluit in de studentenkamer de minister gevraagd eveneens een beroep op het afstudeerfonds mogelijk te maken, indien een student als gevolg van het overschrijden van de 27-jaargrens in de leenfase terecht komt.

Ondergetekenden merken hierover op dat de mogelijkheid van auditorsteun bij het verstrijken van de «c + 1-periode» bij amendement in de WWO en de WHBO is ingevoegd. De amendementen hebben uitdrukkelijk alleen betrekking op de leenfase in het kader van de «c + 1 + 2-maatregel». Uitbreiding van deze mogelijkheid tot de leenfase na het bereiken van de 27-jaargrens is nooit de bedoeling geweest van de Tweede Kamer, noch van ondergetekenden. Het voorstel van de LSVB wordt dan ook, mede gelet op het enorme potentiële beslag op het fonds, niet wenselijk geacht.

Het ISO is van mening dat ook het lidmaatschap van een commissie van een studentenorganisatie of een andere vergelijkbare organisatie van maatschappelijk belang aanspraak zou moeten geven op ondersteuning uit het afstudeerfonds. Bij grote studentenorganisaties en maatschappe-

lijke organisaties zijn het juist enkele grote commissies die de continuïteit van de organisatie waarborgen. Gezien de importantie van die commissies en de tijd die gemoeid is met het vervullen van het commissielidmaatschap, zou volgens het ISO het nieuwe criterium met het lidmaatschap van commissies moeten worden uitgebreid.

Ondergetekenden merken hierover het volgende op. Anders dan het bestuur van een studenten- of daarmee vergelijkbare organisatie, waarvan de omvang in de statuten is bepaald, zijn commissies niet gereguleerd. Binnen een organisatie kan in beginsel een onbeperkt aantal commissies worden ingesteld. Het criterium lidmaatschap van een commissie heeft derhalve nauwelijks een onderscheidende werking en zou daardoor kunnen leiden tot een onbeheersbaar aantal aanspraken op het afstudeerfonds. Dit is voor ondergetekenden reden om niet aan de wens van het ISO te voldoen.

Overigens geldt hetzelfde voor het onderscheid tussen bestuursfuncties en uitvoerende functies binnen studentenorganisaties en vergelijkbare organisaties, waaromtrent de Raad van State een opmerking heeft gemaakt.

In aanvulling op het voorgaande merken ondergetekenden daarom op dat het tijdsbeslag van dergelijke uitvoerende functies en van het zittingerschap in commissies in de praktijk vergelijkbaar zou kunnen zijn met het tijdsbeslag van bestuursfuncties. Indien dit zich voordoet en de afwijzing door het instellingsbestuur van een verzoek om ondersteuning uit het afstudeerfonds zou in het concrete geval een onbillijkheid van overwegende aard opleveren, dan kan het instellingsbestuur met gebruikmaking van de hardheidsclausule alsnog tot ondersteuning besluiten.

Het college van bestuur van de Landbouwniversiteit Wageningen merkt op dat de groep potentiële gegadigden voor een uitkering uit het fonds door dit besluit aanmerkelijk wordt uitgebreid, terwijl het budget van de instellingen voor het afstudeerfonds niet structureel wordt verhoogd. Het college van bestuur vreest dat dit ten koste gaat van de eigen beleidsruimte bij de uitvoering van de auditorenregeling.

Ondergetekenden willen hierover het volgende opmerken. Bij de totstandkoming van de auditorenregeling (Stb. 1990, 408) is voor 1992 een evaluatie van de regeling aangekondigd. Daarbij zou onder andere het feitelijke beslag op het auditorenbudget worden geëvalueerd. Aangezien echter door de werking van het nader overgangsrecht van de Wet van 10 juli 1989 (Stb. 1989, 295) het aantal auditoren beperkt is gebleven en het beslag derhalve niet volledig is geweest, is deze evaluatie uitgesteld tot 1994. Naar aanleiding daarvan zal worden besloten of het auditorenbudget al dan niet uitbreiding behoeft.

Voorts merkt het college van bestuur op dat het de voorgestelde term «afstudeerfonds» niet passend vindt, gezien de voornemens van de regering om in het kader van de studievoortgangscntrole ook propedeutestudenten die wegens overmacht niet in staat zijn geweest 4 studiepunten in het eerste studiejaar te behalen, aanspraak te geven op een uitkering uit het fonds.

Weliswaar wordt in een dergelijk geval geen financiële steun verstrekt om het doctoraal examen te kunnen afronden, wel is er sprake van financiële steun die de student in de gelegenheid stelt zijn propedeutisch examen te kunnen behalen. De term afstudeerfonds zal derhalve ook bruikbaar zijn, indien de voornemens tot studievoortgangscntrole worden ingevoerd.

3. Financiële gevolgen

Deze maatregel heeft geen structurele gevolgen voor de financiering van de instellingen. Dat studenten met ingang van het studiejaar 1996-1997 reeds na vijf studiejaren een beroep kunnen doen op financiële ondersteuning kan – door het streven de studieduur in het hoger onderwijs verder terug te brengen – door de instellingen effectief worden opgevangen binnen het huidige normbudget. De uitbreiding van de criteria voor financiële ondersteuning met het lidmaatschap van het bestuur van een studenten- of een vergelijkbare organisatie betreft een zeer beperkte doelgroep, waarbij de instellingen bovendien over de nodige beleidsruimte beschikken. Ondergetekenden zijn daarom van mening dat deze uitbreiding binnen de gestelde budgettaire kaders kan plaatsvinden.

Wel doet zich eenmalig in het studiejaar 1996-1997 een bijzondere financiële problematiek voor. De studenten die in het studiejaar 1991-1992 een studie zijn aangevangen krijgen in dat studiejaar voor het eerst recht op financiële ondersteuning vanwege het verbruik van vijf jaren studiefinanciering in de vorm van een gemengde toelage. Tegelijkertijd hebben echter ook de studenten die in het studiejaar 1990-1991 met hun studie zijn aangevangen recht op ondersteuning, op grond van het verbruik van de volledige inschrijvingsduur van zes jaar. De instellingen worden aldus in het desbetreffende studiejaar geconfronteerd met een opeenstapeling van claims op financiële ondersteuning. Over de dekking hiervan zullen ondergetekenden overleg voeren met de instellingen van hoger onderwijs.

Wat betreft de toekomstige effecten voor het beslag op het afstudeerfonds als gevolg van het wetsvoorstel studievoorgangscontrole (Kamerstukken II, 22 966, nrs. 1-3) merken ondergetekenden het volgende op.

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen heeft bij brief van 23 december 1992 (Kamerstukken II, 22 966, nr. 4) aan de Voorzitter van de Tweede Kamer meegedeeld dat het niet de verwachting is dat het beroep op het afstudeerfonds als gevolg van dat wetsvoorstel aanzienlijk zal toenemen, maar dat de ontwikkelingen terzake nauwlettend zullen worden gevolgd. Indien daartoe aanleiding bestaat, zal in overweging worden genomen een aanvullende financiële voorziening te treffen.

4. Deregulering

Voor een uiteenzetting van de strekking van dit besluit wordt verwezen naar de algemene toelichting.

Naar aanleiding van opmerkingen van de Raad van State is nader onder ogen gezien of dit besluit zal leiden tot een verhoging van de beleidslasten aan de zijde van de instellingsbesturen. Dienaangaande wordt het volgende opgemerkt.

De uitbreiding van de werkingssfeer van het afstudeerfonds heeft tot gevolg dat – vermoedelijk eenmalig – enige extra beleidslasten optreden bij het stellen van nadere regels met betrekking tot de toepassing van het nieuwe criterium. Tevens zullen als gevolg van het opnemen van dit criterium mogelijk meer verzoeken om ondersteuning het instellingsbestuur bereiken. Daarbij moet echter worden opgemerkt dat de groep bestuursleden van studentenorganisaties beperkt is en deze groep ook reeds op grond van de huidige auditorenregeling een beroep op ondersteuning uit het fonds kunnen doen. Wat betreft de met studentenorganisaties vergelijkbare organisaties kan worden opgemerkt dat het gaat om een groep van over het algemeen reeds bestaande organisaties die bij de instellingen bekend zijn en over het algemeen worden geaccepteerd. De omvang van die groep is te overzien. Wat betreft de

beleidslasten voortvloeiend uit het beroep dat op het afstudeerfonds kan worden gedaan, nadat de basisbeurs is omgezet in een rentedragende lening, geldt dat dit beroep per saldo niet tot meer beleidslasten leidt, omdat het in veel gevallen in de plaats zal komen van het beroep dat anders na het verbruik van de inschrijvingsduur op het afstudeerfonds zou worden gedaan.

5. Positie van meisjes en vrouwen

De positie van meisjes en vrouwen wordt door de hier voorgestelde maatregel niet beïnvloed, althans niet anders dan de positie van jongens en mannen.

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
J. M. M. Ritzen

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
P. Bukman